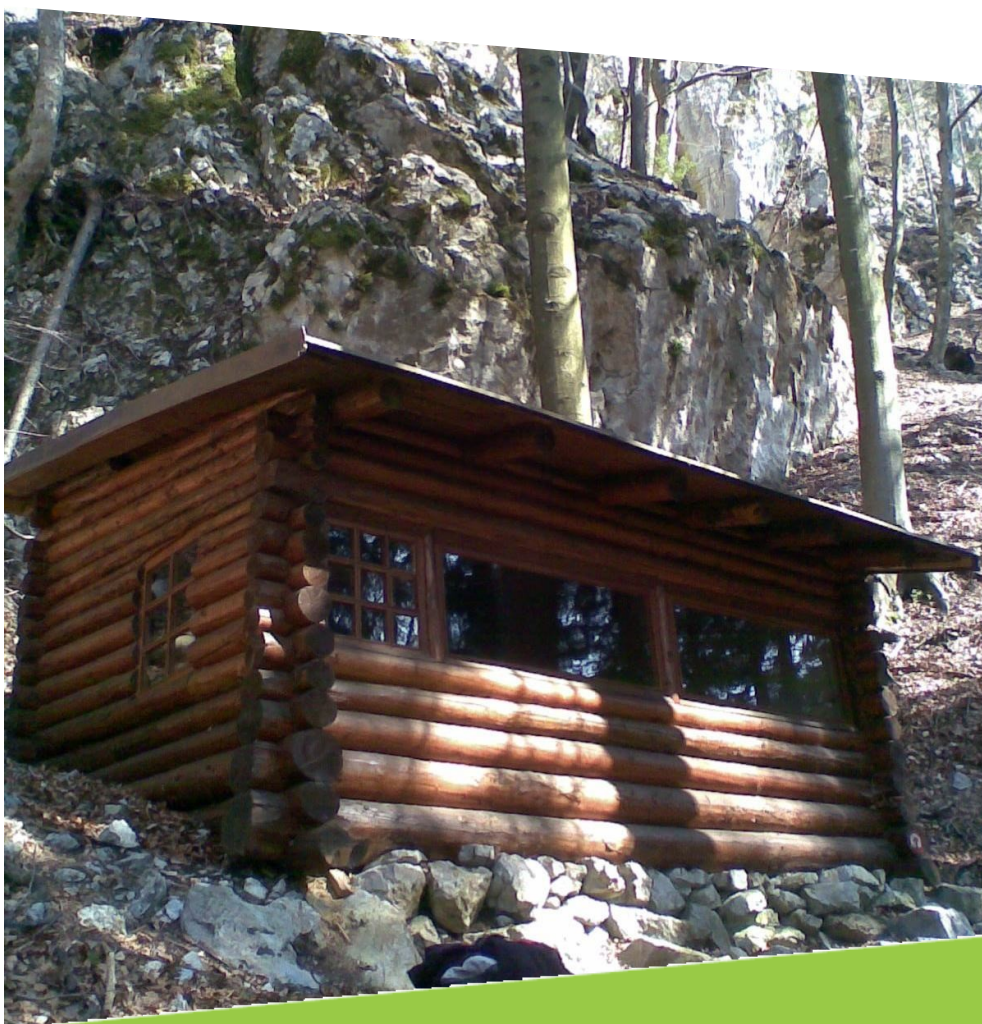

Partizanska tehnika

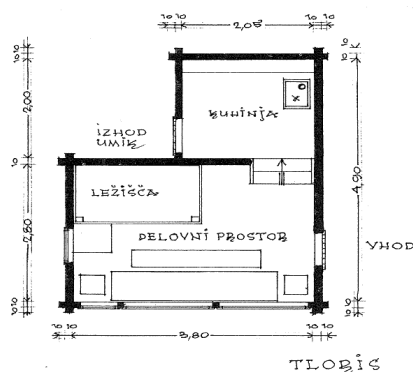

Prve vojaške tehnike na Gorenjskem so bile ustanovljene v drugi polovici leta 1942. Oddajale so radijska poročila, tiskale letake in razmnoževale trosilne lističe. Kasneje so izdajale še ponatise ilegalnih tehnik iz Ljubljane in nazadnje lastne tiskovine. Obstoj vojaških tehnik je bil pomemben tudi zaradi razvoja kulturnih dejavnosti v vojaških enotah, potrebe po različnih obrazcih in tiskovinah za medsebojno sporazumevanje ter enotno vodenje vojaških enot. Razvoj tehnik se je ravnal po političnih razmerah na Gorenjskem in po potrebah vojaških enot. Največji razcvet so doživele v drugi polovici leta 1943.

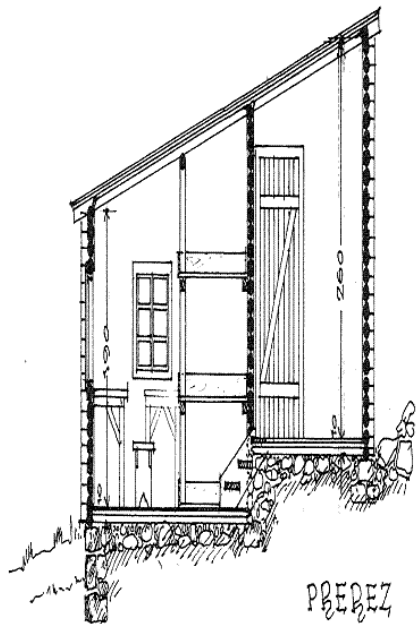
Sprva je tehnika delovala na Spodnjih Fužinah pri Spodnjem Jezerskem, ko pa je bil vodja tehnike opozorjen, da je za 30. junij 1944 napovedana nemška čistka prav na tem območju, se je osebje tehnike takoj začelo pripravljati za odhod. Stvari, ki jih niso mogli odnesti, so skrili v eno izmed barak na Fužinah. V tehniki so pustili samo vrečo s fižolom, na katero so pripeli sporočilo Nemcem, da so bili pravočasno opozorjeni na njihov obisk. Od takrat so se večkrat selili in s seboj nosili vse stroje in ves material potreben za tisk.

V okolici domačije Pr' Tič, kjer so bili začasno nameščeni, so začeli iskati primerno mesto za novo tiskarno. Vedeli so, da okupator preiskuje območja nad 1000 metri, kjer je bilo tudi veliko

sovražnikovih ogleduhov, zato so iskali prostor pod to mejo. Valenčič in Masterl sta sledila gamsovi stezi blizu hudournika in naletela na primerno mesto, kjer sta postavila tehniko, ki je bila samo 250 metrov oddaljena od ceste in 3,5 km od Tržiča, ležala pa je na višini 750 metrov. Velika je bila 3 × 4 metre, zgrajena iz mladih smrekovih okroglic, debeline okoli 15 centimetrov. Na sprednji strani so vgradili okna, ki so jih sneli z Borno-vega gradiča v Puterhofu (Jelendolu), streho pa so pokrili z rjavim linolejem. Notranjost je bila obložena z lesenimi deskami, na njih je bila obloga iz bele lepenke debeline 3 mm. Zgrajena je bila med 10. in 17. avgustom, delovati pa je začela 18. avgusta 1944.

Tloris in prečni rez (na nasl. strani) rekonstruirane tehnike »B« Gorenjskega odreda in kasneje Kokrškega odreda (avtor Mitja Valenčič)

Nova lokacija je imela tri pomembne prednosti: nahajala se je izven ozemlja, ki ga je sovražnik redno pregledoval, pristop do tehnike ni bil mogoč ne z vzhodne ne s severne strani in je omogočal hiter umik med kamnite stolpiče nad Dovžanovo sotesko, poleg tega pa je kočica stala tesno pod visoko sivo-belo steno, ki ni izdajala dima sredi gozda.

Približno 180 m proti severu, na drugem kamnitem stolpiču, je bila opazovalnica tehnike, s katere je bilo mogoče videti cesto skozi Dovžanovo sotesko vse do Doline. Vsa opažanja so takoj posredovali obveščevalnemu centru Gorenjskega odreda.

Na tem mestu je bilo natisnjenih 15 številčk »Gorenjskega partizana« v formatu A5, zadnja dvojna številka (16 – 17) pa je izšla že na novi lokaciji v Dovžanovi soteski. Izdelali so še 75 knjižic z naslovom »Znaki štabov in poveljniških mest in ustanov«. Od 6. maja naprej so vsak drugi dan oddajali radijska poročila. 27. avgusta je bil Gorenjski odred ukinjen, tehniko pa je prevzel tedaj obnovljeni Kokrški odred in se je odtlej imenovala tehnika Kokrškega odreda.

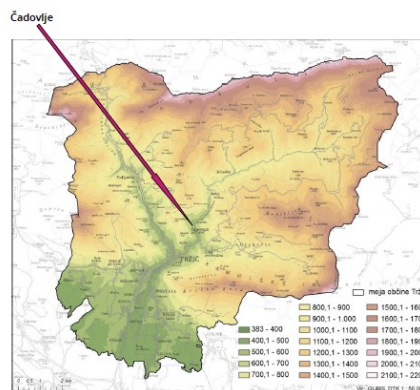
Naslovna stran glasila Gorenjskega odreda »Gorenjski partizan«. Leto: II., 15.6.1944, št.: 14, izdelek tehnike »B« Gorenjskega odreda. Risba je delo akad. Slikarja Franceta Slane.

Prva štampiljka tehnike »B« Gorenjskega odreda, izdelana pri Suhadolniku v Kokri

Ogled Partizanske tehnike je možen ob predhodni najavi v Tržiškem muzeju (04 53 15 500, trziski.muzej@guest.arnes.si)

Turistično promocijski in informacijski center Tržič
Trg svobode 18, 4290 Tržič
T 04 59 71 536, 051 627 057, E informacije@trzic.si
www.trzic.si